

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1148/2018
26.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Андреја Чивтелић, адвокат из ..., против туженог „Opera & Theatre Madlenianum“ Предузеће за сценске делатности д.о.о. Београд - Земун, кога заступа пуномоћник Весна Радомировић, адвокат из ..., ради утврђења повреде ауторских права и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 14/15 од 02.09.2015. године, у седници одржаној 26.02.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж4 14/15 од 02.09.2015. године, у преиначујућем делу (став други, трећи и четврти изреке), тако што се тужбени захтев тужиоца **ОДБИЈА** као неоснован, за износ од 300.000,00 динара преко износа од 240.000,00 динара на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора, неовлашћеним саопштавањем јавности 12 ауторских фотографија тужиоца, у програмској књижици „...“, без навођења имена или псеудонима аутора и за износ од 500.000,00 динара преко износа од 88.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете због повреде ауторског права, неовлашћеним саопштавањем јавности 12 ауторских фотографија тужиоца, у програмској књижици „...“ у непотпуној форми.

У преосталом делу ревизија туженог се **ОДБИЈА** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове целог парничног поступка у износу од 208.359,50 динара у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове поступка по ревизији у износу од 22.500,00 динара у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поводом одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 155/11 од 20.03.2015. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужени повредио ауторска права тужиоца, тако што је у оквиру своје програмске књижице „...“ неовлашћено саопштио јавности 12 ауторских фотографија тужиоца у непотпуној форми и без навођења имена аутора. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права исплати износ од 119.950,00 динара са законском затезном каматом од 20.03.2015. године до коначне исплате. Ставом трећим изреке одбијен је захтев за законску затезну камату на досуђени износ почев од 12.12.2011. године до 20.03.2015. године. Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражена накнада имовинске штете, због повреде ауторског права, за износ од још 60.049,00 динара преко досуђеног износа од 119.950,00 динара до траженог износа од 180.000,00 динара, као неоснован. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади неимовинску штету због повреде моралног ауторског права у износу од 60.000,00 динара, јер је у оквиру своје програмске књижице „...“ неовлашћено саопштио јавности 12 ауторских фотографија тужиоца, без навођења имена или псеудонима аутора. Ставом шестим изреке одбијен је тужбени захтев у делу тражене накнаде нематеријалне штете, због повреде ауторског права, јер је у оквиру своје програмске књижице „...“ тужени неовлашћено саопштио јавности 12 ауторских фотографија тужиоца, без навођења имена или псеудонима аутора за износ од 540.000,00 динара преко досуђеног износа од 60.000,00 динара, а до траженог износа од 600.000,00 динара, као неоснован. Ставом седмим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади неимовинску штету, због повреде моралног ауторског права, јер је у оквиру своје програмске књижице „...“ неовлашћено саопштио јавности 12 ауторских фотографија тужиоца у непотпуној форми у износу од 12.000,00 динара. Ставом осмим изреке одбијен је тужбени захтев у делу тражене накнаде нематеријалне штете, због повреде ауторског права, јер је у оквиру своје програмске књижице „...“ тужени неовлашћено саопштио јавности 12 ауторских фотографија тужиоца у непотпуној форми, за износ од 588.000,00 динара преко досуђеног износа од 12.000,00 динара, а до укупно траженог износа од 600.000,00 динара, као неоснован. Ставом деветим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 151.840,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж4 14/15 од 02.09.2015. године, ставом првим изреке потврђена је првостепена пресуда у ставу првом, другом, петом и седмом изреке, а жалба туженог у том делу одбијена, као неоснована. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је преиначена у ставу шестом изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете, због повреде моралног ауторског права, јер је у оквиру своје програмске књижице „...“ неовлашћено саопштио јавности 12 ауторских фотографија тужиоца, без навођења имена или псеудонима аутора, поред износа досуђеног ставом петим изреке, исплати износ од још 540.000,00 динара. Ставом трећим изреке, првостепена пресуда је преиначена у ставу осмом изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде ауторског права, јер је у оквиру своје програмске књижице „...“ неовлашћено саопштио јавности 12 ауторских фотографија тужиоца у непотпуној форми, поред износа досуђеног ставом седмим изреке, исплати износ од још 588.000,00 динара. Ставом четвртим преиначено је решење о трошковима парничног поступка, садржано у ставу деветом изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 340.890,00 динара. Ставом петим изреке, одбачена је жалба

туженог, у делу којим је изјављена против првостепене пресуде у ставу трећем, четвртом, шестом и осмом изреке, као недозвољена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о њој одлучује у смислу члана 395. ЗПП („Службени гласник РС“, број 125/04 и 111/09), погрешно се позивајући у ревизији на члан 404. важећег ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11).

Тужилац је поднео одговор на ревизију са захтевом за накнаду трошкова поводом одговора на ревизију.

Тужени је после изјављене ревизије, поднео и предлог за понављање поступка, па је првостепени суд решењем П4 155/11 од 24.10.2016. године, одлучио да се наставља са поступком по ревизији, а застаје са поступком по предлогу за понављање поступка.

Апелациони суд у Београду је решењем РЗ 1/17 од 18.01.2017. године предложио Врховном касационом суду одлучивање о ревизији туженог, као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 395. ЗПП, у циљу разматрања правних питања од општег интереса и уједначавања судске праксе.

Према члану 395. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04 и 111/09), који се у конкретном случају примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11... 55/14), ревизија је изузетно дозвољена и против другостепене пресуде, која се не би могла побијати ревизијом по одредбама члана 394. овог закона, кад је по оцени апелационог суда о допуштености ове ревизије, потребно да се размотре правна питања од општег интереса, уједначи судска пракса или кад је потребно ново тумачење права.

Врховни касациони суд је прихватио одлучивање о ревизији туженог, као изузетно дозвољеној, због потребе уједначавања судске праксе у смислу члана 395. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 399. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда поступка, због којих се ревизија може изјавити (члан 398. став 1. тачка 1. и 2. ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је аутор 12 фотографија ... представе „...“ сачињених током 1999. године, када је одржана премијера те представе, а које је тужени без сагласности тужиоца и без плаћања ауторске накнаде саопштио у програмској књижици за обновљену представу „...“, чија премијера је одржана дана ...2011. године. Прва фотографија се налази на насловној страни програмске књижице, а преосталих 11 фотографија у унутрашњости књижице, те је на тај начин тужени учинио доступним јавности, односно сваком појединцу, са било ког места и у било које време предметне фотографије, презентујући их у непотпуној форми, тако што су

незнатно исечене у горњем и доњем делу, са леве и десне стране, док се на четири фотографије налази текст, а све уз назначење имена другог аутора, уместо тужиоца. Тужилац је имао стално запослење у ..., јер му је основна професија ..., а фотографијом се бавио као хобијем, због чега је имао знање и искуство да одређене сцене или покрет забележи у правом тренутку и тиме фотографијом прикаже оно што се у ... игри наведене представе исказивало. Осим тога, утврђено је да је тужилац са туженим имао закључена два ауторска уговора за фотографисање и израду фотографија представе „...“ за извођење у мају месецу 2000. године, односно јулу месецу 2000. године, који се нису односили на поновно објављивање фотографија у програмској књижици издатој 2011. године. На основу прегледа минималних цена фотографија УЛУПУДС-а утврђено је да фотографија за рекламне каталоге и брошуре са тиражом до 5.000 примерака, објављена сама на страни без обзира на величину има вредност 80 поена, што износи 80 евра, док фотографија објављена на насловној страни има вредност 120 поена, односно 120 евра. Према курсној листи број 52, за званични средњи курс евра, која је формирана на дан пресуђења 20.03.2015. године, један евро је износио 119,9507 динара. Сходно томе, укупна имовинска штета износи 119.950,70 динара и то 105.556,616 динара за 11 фотографија у унутрашњости књижице, а за једну фотографију објављену на насловној страни програмске књижице 14.394,084 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужени без сагласности тужиоца и без плаћања ауторске накнаде јавно саопштио тужиоцевих 12 фотографија у својој програмској књижици, чиме је омогућио сваком појединцу индивидуални приступ делу, па тужилац има право на накнаду имовинске штете у износу од 119.950,70 динара, сходно одредбама члана 19. и 30. Закона о ауторском и сродним правима. Поред тога, првостепени суд је закључио да је тужени повредио и морална права тужиоца, као аутора (јавним саопштавањем тужиоцевих фотографија без назначења имена или псеудонима тужиоца, као аутора и у непотпуној форми), па тужилац сходно одредбама члана 15. и 17. наведеног закона, има право на накнаду неимовинске штете због објављивања ауторских дела, без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора у укупном износу од 60.000,00 динара (5.000,00 динара по фотографији), а да због јавног саопштавања предметних фотографија у непотпуној форми има право на накнаду неимовинске штете у укупном износу од 12.000,00 динара (1.000,00 динара по фотографији).

Другостепени суд је закључио, да је првостепени суд правилном применом наведених одредаба материјалног права утврдио да је тужени повредио ауторска права тужиоца, тако што је у оквиру своје програмске књижице „...“ неовлашћено саопштио јавности 12 ауторских фотографија тужиоца у непотпуној форми и без навођења имена тужиоца као аутора и досудио накнаду имовинске штете у износу од 119.950,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, при чему је висина штете правилно утврђена применом тарифе УЛУПУДС-а. Међутим, по становишту другостепеног суда, првостепени суд је погрешно применио материјално право из члана 200. Закона о облигационим односима, одлучујући о висини накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора, налазећи да правична новчана накнада износи 50.000,00 динара по фотографији, како за штету насталу повредом права на назначење имена, тако и повредом права на заштиту интегритета дела, из разлога што је уместо имена тужиоца, као аутора означено име потпуно другог лица, док су све фотографије исечене са све четири стране, а на појединим фотографијама се налази и текст. Због тога је преиначио првостепену пресуду и поред износа досуђених првостепеном пресудом, досудио износе од још 540.000,00 динара за повреду моралног

права аутора на назначење имена и још 588.000,00 динара за повреду права на заштиту интегритета дела.

По становишту Врховног касационог суда, основано се у ревизији туженог указује да је другостепени суд поводом утврђених повреда моралних права аутора, погрешно применио члан 200. Закона о облигационим односима, превисоко одмеравајући висину правичне новчане накнаде неимовинске штете. С обзиром на утврђене околности конкретног случаја, по оцени Врховног касационог суда, тужиоцу припада правична новчана накнада због повреде моралног права аутора, објављивањем ауторских дела без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора, за свих 12 фотографија у укупном износу од 300.000,00 динара (60.000,00 динара досуђено првостепеном пресудом и 240.000,00 динара досуђено другостепеном пресудом). Поред тога, тужиоцу припада правична новчана накнада због повреде моралног права аутора, објављивањем свих 12 фотографија у непотпуној форми, у укупном износу од 100.000,00 динара (12.000,00 динара досуђено првостепеном пресудом и 88.000,00 динара досуђено другостепеном пресудом). Тужилац се у време када су настале предметне фотографије, бавио фотографијом као хобијем, али му је основна професија била ... са сталним запослењем у ..., па је имао знање и искуство да одређене сцене или покрет забележи у правом тренутку и прикаже фотографијом оно што је у ... представи исказано. Са друге стране од значаја је да су његове фотографије објављене у програмској књижици туженог, као јединственој целини и у одређеном тиражу, где је уместо имена тужиоца, као аутора означено име потпуно другог лица, па зато имајући у виду и утврђени обим измењене, односно непотпуне форме објављених фотографија, наведени износи новчане накнаде представљају одговарајућу сатисфакцију, адекватну учињеној повреди ауторског права. Осим тога наведени износи правичне новчане накнаде одговарају и значају повређеног добра, друштвеној сврси накнаде и не погодују тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом у смислу одредбе члана 200. став 2. Закона о облигационим односима.

У преосталом делу захтев тужиоца за накнаду неимовинске штете није основан, због чега је побијана пресуда преиначена, тако што је тужбени захтев одбијен за износ од још 300.000,00 динара, преко износа од 240.000,00 динара, на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора, неовлашћеним саопштавањем јавности предметних фотографија у програмској књижици, без навођења имена или псеудонима аутора и за износ од још 500.000,00 динара, преко износа од 88.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете због повреде ауторског права, неовлашћеним саопштавањем јавности предметних фотографија у програмској књижици, у непотпуној форми.

Тужилац као аутор има право на економско искоришћавање свог дела, па му у складу са одредбом члана 19. Закона о ауторском и сродним правима, за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица припада накнада. Како тужени није тужиоцу платио накнаду за неовлашћено објављивање његовог ауторског дела, то су нижестепени судови правилно обавезали туженог да плати накнаду имовинске штете, одмерене у складу са прегледом минималних цена фотографија УЛУПУДС-а.

Имајући у виду наведено Врховни касациони суд је применом члана 407. став 1. и члана 405. став 1. ЗПП, одлучио као у ставовима првом и другом изреке.

С обзиром да је Врховни касациони суд преиначио побијану пресуду, то је на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, одлучио као у ставу трећем изреке о трошковима целог поступка, па је обавезао туженог да тужиоцу накнади трошкове у укупном износу од 208.359,50 динара (сразмерно успеху у спору). Трошкови поступка се односе на састав тужбе и два образложена поднеска од стране адвоката у износу од по 9.000,00 динара, за приступ адвоката на 5 одржаних рочишта по 10.500,00 динара и 6 неодржаних рочишта по 6.000,00 динара, на име судске таксе за тужбу 34.499,50 динара и првостепену пресуду 13.640,00 динара (колико је признато од стране нижестепених судова) и за састав жалбе 12.000,00 динара, као и на име судске таксе за жалбу и другостепену пресуду у износу од по 16.360,00 динара (у складу са успехом по жалби), а све на основу Тарифе о награди и накнади трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе из Закона о судским таксама.

Тужени је делимично успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају тражени трошкови за састав ревизије у износу од 22.500,00 динара, према важећој АТ, па је одлучено као у ставу четвртом изреке.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова поводом одговора на ревизију је одбијен, јер ови трошкови по члану 154. став 1. ЗПП нису били потребни ради вођења парнице.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић